

De skyline van San Francisco met op de voorgrond oude gekleurde huizen in de Victoriaanse bouwstijl die je in deze stad nog veel ziet

FOTO: BILDERBERG/HOLLANDE HOOGTE

Zakenreizen

San Francisco

Een paradijs voor workaholics

De sfeer in San Francisco doet bijna Amsterdams aan. Maar Amerikanen zijn minder formeel en meer ontspannen » Linda Huijsmans

Het aantrekkelijkst aan San Francisco vind ik het liberale klimaat. Er heerst een relaxte atmosfeer van "anything goes" die me erg aan Amsterdam doet denken. De mentaliteit is er voelbaar anders dan in de rest van de Verenigde Staten.'

In de jaren tachtig kwam Coby Prins in Californië haar grote liefde Thomas Kröner tegen en besloot er te blijven. Net als de meeste mensen wonen ze niet in de stad San Francisco zelf, maar in de Bay Area, de verzamelnaam voor het gebied eromheen. De stad zelf is klein; tegenwoordig wonen er rond de 700.000 inwoners, iets minder dan Amsterdam, en dat aantal loopt al jaren terug als gevolg van de schreeuwend hoge grond- en huizenprijzen.

Qua cultuur is San Francisco niet per se de beste plek om te zitten, vindt Coby Prins. 'San Francisco ligt aan de rand van een werelddeel. Grote exposities komen naar New York en Chicago, maar niet vanzelfsprekend ook naar Californië.'

Oppervlakkig

Maar voor een kunstenaar is Amerika een aangenamer land om te werken dan Nederland, is haar ervaring. 'Amerikanen kopen veel meer kunst en de sfeer in het wereldje is een stuk minder elitair. Kunstliefhebbers zijn zelfverzekerder, durven kritische vragen te stellen en laten het ook gewoon zien als ze ergens enthousiast over zijn. In Neder-

land merk ik dat mensen vooral onzeker zijn. Ze denken dat ze niet genoeg verstand hebben van kunst, twijfelen of ze iets wel aan de muur kunnen hangen en vragen zich hardop af wat de burens ervan zullen zeggen. Voor de zekerheid gaan ze dan vaak maar op bekende namen af. Ze laten anderen bepalen of iets goed is.'

Ook als kunstenaar heeft Prins last van het exclusieve sfeertje dat kunst in Nederland omgeeft.

'BIJNA ALLE RESTAURANTS HEBBEN EEN DEAL MET DE LOKALE GAARKEUKEN'

Zo heeft ze bij veel galeries vaak het idee dat kunstenaars smeken om er te mogen exposeren. 'En daar heb ik echt geen zin in.'

'Het is ook veel leuker om in Amerika een galerie binnen te gaan dan in Nederland. Daar zitten enthousiaste mensen die veel weten over het werk dat ze exposeren, terwijl ze je in Nederland vaak het gevoel geven dat je stoort als je binnenkomt. Ik voel me er vaak niet welkom.'

Waar ze het meest aan moest wennen was het oppervlakkige contact dat Amerikanen met elkaar onderhouden. Met vrienden en medestudenten kon ze nog zo intensief optrekken, als ze elkaar een tijdje niet meer zagen, hield het contact op. 'De Amerikaanse mentaliteit is dat je lief met je vrien-

den deelt en leed met je familie, terwijl ik gewend ben om met goede vrienden lief én leed te delen.'

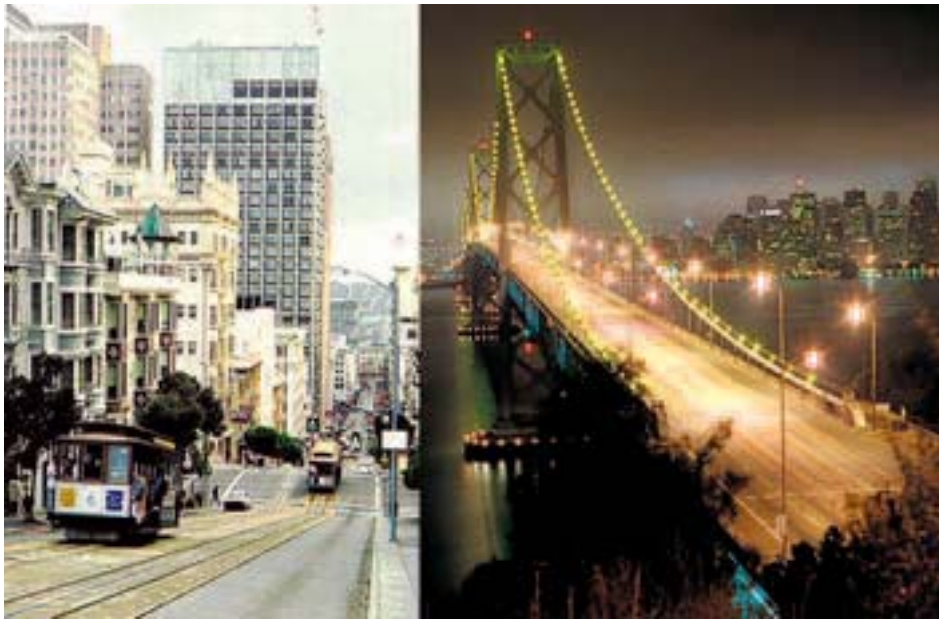
Coby's man Thomas Kröner handelde in zuidvruchten in de tijd dat Silicon Valley nog één uitgestrekte boomgaard was. Als hij kijkt naar het zakelijke klimaat, noemt hij als opvallendste verschil dat er in de VS minder hiërarchie bestaat dan in Europa. 'Men gaat makkelijker met elkaar om, meer ontspannen. De sfeer in Nederland is formeler.' Die verschillen zijn er ook al tussen de west- en oostkust van Amerika. 'In het westen zijn de mores weer een stukje informeler dan in het oosten. Dat heeft ongetwijfeld met het aangename klimaat te maken', lacht hij.

Amerika is een paradijs voor workaholics, daarover zijn beiden het eens. Kantoren en laboratoria gaan nooit dicht. Je kunt er 24 uur per dag terecht.

Coby Prins (56) bleef bij haar grote liefde Thomas (70) in Californië en verpandde haar hart aan San Francisco. Van maatschappelijk werkster schoofde ze zich om tot fotografe en beeldend kunstenaar. Ze werkt en exposeert zowel in Amsterdam als in San Francisco.

Zakenreizen San Francisco

Steile straat met de karakteristieke 'cable car' (links) en de Golden Gate Bridge

'De gemiddelde werknemer brengt heel veel tijd door op zijn werkplek. Zonder dat dat overigens duidelijk positieve invloed heeft op de prestaties', voegt Coby er cynisch aan toe.

Californiërs zijn aardige mensen en dat waarderen beiden zeer. Al weten zij ook wel dat het oppervlakkige, ingestudeerde aardigheid is. 'Maar wat heb je liever', zegt Thomas, 'een kwartier lang genegeerd worden in een café, of iemand die je onmiddellijk begroet met een "hi, how are you today" ? Ook al menen ze het niet, je voelt je wel met een welkom.'

Minder enthousiast is Coby over de enorme keuzemogelijkheden waar ze de hele dag mee geconfronteerd wordt. 'Als je uit

eten wilt, kun je kiezen uit tientallen soorten restaurants. Zit je eenmaal ergens binnen, dan begint het pas goed: wil je soep of salade. En welke van de vijf dressings wil je dan op de salade of wil je een combinatie daarvan. Wil je aardappelen dan moet je kiezen tussen gekookt, gebakken, gefrituurde, hele, halve wat dan ook. Het is om dol van te worden.'

En tot slot is er de keuze wat je met de immer gigantische porties moet doen; je bord leegeten, laten staan of toch een 'doggy bag' vragen? 'Ik heb geleerd met een gerust hart een half vol bord te laten staan. Bijna alle restaurants hebben een deal met de lokale gaarkeuken. En dat zie je in Nederland dan weer niet.' ■

WAAR?

HOTELS

Executive Hotel Vintage Court, 650 Bush Street, tel: 800-654-1100. 107 kamers. Prijzen variëren van 199 tot 349 dollar voor de Niebaum Coppola-suite. Leuk hotel met terugkerende klantzorg. Om vijf uur wordt een glas wijn geserveerd bij de open haard. De kamers zijn niet groot, maar sfeervol ingericht. Liggt in Nob Hill, vlak bij het centrum.

RESTAURANTS EN BARS

Tadich Grill. Sinds 1849, tegelijk met de eerste goudzoekers. 240 California St, (tussen Front and Battery streets), tel: 94111-4322.

Chez Panisse In Berkeley, aan de overkant van de baai, prima te bereiken met openbaar vervoer. Duur maar 'het lekkerste restaurant van de wereld', aldus Coby Prins. Chef Alice Waters kookt met groente en fruit van het seizoen. Ze koopt rechtstreeks bij de producent, geitenkaas bij de boer. Menu van 50 tot 75 euro. Reserveren verplicht: (510) 548-5525, 1517 Shattuck Avenue, www.chezpanisse.com

Vesuvio Café, 255 Columbus Avenue, tel: 415-362-3370, naast de beroemde boekhandel waar de beatnikgeneratie doorbrak. Heeft nog steeds een 'bohemian'-achtige sfeer. Trekt internationaal publiek en je mag je eigen eten meenemen.

MUSEA

De **Young Museum**; gaat 15 oktober weer open in een gloednieuw gebouw in Golden Gate Park. De collectie bestaat uit schilderkunst uit de hele wereld, foto's, keramiek, textiel en meubels en sieraden. Golden Gate Park, 50 Hagiwara Tea Garden Dr, San Francisco.

Steinhardt Aquarium van de California Academy of Sciences, 875 Howard Street, tel: 415-321-8000. Voor pinguïns, kwalen, kikkers en meer zeeleven. www.calacademy.org/aquarium/

Werk van Coby Prins is te zien bij the **Anja van Ditmarsch Gallery**, 1732 Leavenworth Street, San Francisco, (415) 885-2007.

DOEN

Ferry Building: Aangenaam gebied om rond te slenteren of de veerboot te nemen naar Sausalito of Larkspur. Locatie: Embarcadero, bij het begin van Market Street.

Golden Gate Park: op zondag gesloten voor auto's. Veel flirtende, wandelende, rollerskatende mensen zorgen voor de typische relaxte San Francisco-sfeer.

Tweedehands boeken

Moe's, uitgebreid antiquariaat met kunstboeken. 2476 Telegraph Avenue, Berkeley. www.moesbooks.com

